

**การชดใช้ค่าสินไหมทดแทน
ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ.2535**

นางสาวจินตนา อำไพศรี

เป็นที่ทราบกันดีว่ารถที่ทำประกันภัยตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ.2535 จะให้ความคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถที่ได้รับบาดเจ็บในวงเงินไม่เกิน 50,000 บาทต่อคน และให้ความคุ้มครองผู้ประสบภัยที่เสียชีวิต สูญเสียอวัยวะ หรือทุพพลภาพถาวร ในวงเงิน 80,000 บาทต่อคน

แต่บางท่านอาจเกิดข้อสงสัย เนื่องจากเวลาไปขอรับเงินค่าเสียหายจากบริษัทประกันภัยหรือกองทุนทดแทนผู้ประสบภัย ในบางกรณีขอรับค่าปลงศพได้เพียง 15,000 บาท หรือขอรับค่ารักษาพยาบาลได้ตามใบเสร็จรับเงินแต่ไม่เกิน 15,000 บาท หรือบางรายเคราะห์ร้ายเสียชีวิตภายหลังจากได้รักษาพยาบาลแล้วขอรับค่าเสียหายได้ไม่เกิน 30,000 บาทเท่านั้นเอง ซึ่งไม่ใช่จำนวนเงิน 50,000 บาท หรือ 80,000 บาทอย่างที่เคยได้ยินได้ฟังมา

ทั้งนี้เนื่องมาจากความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ.2535 มีวัตถุประสงค์ให้ผู้ประสบภัยจากรถได้รับเงินค่าเสียหายเบื้องต้นอย่างแน่นอนและทันทั่วถึงโดยไม่ต้องรอพิสูจน์ความรับผิดชอบ ดังนั้น เงินค่าปลงศพ จำนวน 15,000 บาท และเงินค่ารักษาพยาบาลตามจริงแต่ไม่เกิน 15,000 บาท จึงเป็นจำนวนเงินค่าเสียหายเบื้องต้นที่ผู้ประสบภัยมีสิทธิได้รับไปก่อนภายใน 7 วัน สำหรับค่าสินไหมทดแทนส่วนเกินจากค่าเสียหายเบื้องต้นจะต้องรอพิสูจน์ความรับผิดชอบที่เกิดจากรถคันเอาประกันภัยเสียก่อน ฉะนั้น กรณีข้างต้นอาจเป็นกรณีที่ต้องรอพิสูจน์ความรับผิดชอบ หรือเป็นกรณีไม่ทราบว่ารถคันใดก่อให้เกิดความเสียหายหรือรถคันเกิดเหตุไม่ได้ทำประกันภัยก็ได้ เพราะกองทุนทดแทนผู้ประสบภัยจะจ่ายได้เฉพาะค่าเสียหายเบื้องต้นเท่านั้น

ความสงสัยเหล่านี้ ถ้าท่านยังไม่ทราบหรือไม่เข้าใจ อาจทำให้ท่านมีความรู้สึกที่ไม่ดีกับการประกันภัยตามพ.ร.บ.นี้ ดังนั้น เห็นควรทำความเข้าใจในหลักการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามพ.ร.บ.นี้ ดังต่อไปนี้

ความคุ้มครองตามเงื่อนไขกรมธรรม์

เนื่องจากพ.ร.บ.นี้กำหนดให้เจ้าของรถทุกคันต้องจัดทำประกันภัยตามกรมธรรม์คุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ โดยปัจจุบันจำนวนเงินความคุ้มครองตามกรมธรรม์ฯ ที่บริษัทประกันภัยจะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย หรืออนามัยของผู้ประสบภัยในนามผู้เอาประกันภัยที่ต้องรับผิดชอบตามกฎหมายต่อผู้ประสบภัยเนื่องจากรถที่ใช้หรืออยู่ในทางหรือเนื่องจากสิ่งที่บรรทุกหรือติดตั้งในรถนั้นในระหว่างระยะเวลาประกันภัย ดังนี้

1. ในกรณีได้รับความเสียหายต่อร่างกาย บริษัทประกันภัยจะจ่ายค่ารักษาพยาบาลและค่าเสียหายอื่นที่ผู้ประสบภัยสามารถเรียกร้องได้ตามมูลละเมิด ตามความเสียหายที่แท้จริงแต่ไม่เกิน 50,000 บาทต่อคน

2. ในกรณีเสียชีวิต สูญเสียอวัยวะ หรือทุพพลภาพถาวร บริษัทประกันภัยจะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเต็มความคุ้มครอง เป็นจำนวน 80,000 บาทต่อคน

ทั้งนี้ จำนวนเงินความคุ้มครองตามกรมธรรม์คุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถดังกล่าว ได้แบ่งความคุ้มครองออกเป็น 2 ส่วน กล่าวคือ

ส่วนที่ 1 ค่าเสียหายเบื้องต้น จะได้รับโดยไม่ต้องรอพิสูจน์ความรับผิด ได้แก่

1.1 ค่ารักษาพยาบาลและค่าใช้จ่ายอันจำเป็นเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล จำนวนเท่าที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 15,000 บาทต่อคน

1.2 ค่าปลงศพ และค่าใช้จ่ายอันจำเป็นเกี่ยวกับการจัดการศพผู้ประสบภัยซึ่งถึงแก่ความตาย จำนวน 15,000 บาทต่อคน

ทั้งนี้ ในกรณีบาดเจ็บและเสียชีวิต จะได้รับตาม 1.1 และ 1.2 ไม่เกิน 30,000 บาทต่อคน

ส่วนที่ 2 ค่าสินไหมทดแทนส่วนเกินค่าเสียหายเบื้องต้น คือจำนวนเงินความคุ้มครองตามกรมธรรม์ฯ หลังจากหักค่าเสียหายเบื้องต้นที่จ่ายไปแล้ว โดยจะขอรับได้ต่อเมื่อพิสูจน์ความรับผิดแล้ว ซึ่งบริษัทประกันภัยรฝ่ายผิดเป็นผู้มีหน้าที่จ่าย

เหตุผลหลักในการแบ่งความคุ้มครองตามกรมธรรม์คุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถออกเป็น 2 ส่วนคือค่าเสียหายเบื้องต้น และค่าเสียหายส่วนเกินจากค่าเสียหายเบื้องต้น ก็เพื่อให้ผู้ประสบภัยได้รับชดใช้เงินค่าเสียหายเบื้องต้นไปก่อน เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนอย่างแน่นอนและทันท่วงที โดยไม่ต้องรอพิสูจน์ความรับผิด

การจ่ายค่าเสียหายเบื้องต้น

ตามที่ได้อธิบายมาแล้วข้างต้นว่า “ค่าเสียหายเบื้องต้น” ได้แก่ ค่ารักษาพยาบาลจำนวนเท่าที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 15,000 บาทต่อคน และค่าปลงศพฯ จำนวน 15,000 บาทต่อคน สำหรับกรณีบาดเจ็บและเสียชีวิต จำนวนไม่เกิน 30,000 บาทต่อคน ทั้งนี้ หลักเกณฑ์การจ่ายค่าเสียหายเบื้องต้น มีดังต่อไปนี้

1. **จ่ายโดยไม่ต้องรอการพิสูจน์ความรับผิด** บริษัทผู้รับประกันภัยต้องจ่ายค่าเสียหายเบื้องต้นให้แก่ผู้ประสบภัยจากรถ ทุกคนที่ได้รับความเสียหายต่อชีวิต ร่างกายหรืออนามัย เนื่องจากอุบัติเหตุหรืออยู่ในทางหรือเนื่องจากสิ่งที่ยานพาหนะหรือติดตั้งในรถนั้น ไม่ว่าผู้ประสบภัยดังกล่าวจะเป็นผู้ขับขี่ ผู้โดยสารหรือบุคคลภายนอก

2. **ต้องจ่ายภายใน 7 วันนับแต่วันที่รับคำร้องขอ** เพื่อให้ผู้ประสบภัยได้รับการรักษาพยาบาลและช่วยเหลืออย่างทันท่วงที

3. **จ่ายให้แก่ผู้ประสบภัยหรือสถานพยาบาลที่รักษาผู้ประสบภัย** ดังนี้

- ค่ารักษาพยาบาล ผู้ประสบภัยขอรับเองหรือจะมอบอำนาจให้สถานพยาบาลขอรับแทนได้

- ค่าปลงศพ ทายาทโดยธรรมของผู้ประสบภัยจะเป็นผู้ขอรับ

4. ต้องร้องขอภายใน 180 วันนับแต่วันที่ความเสียหายเกิดขึ้น

เนื่องจากการจ่ายค่าเสียหายเบื้องต้น เป็นการจ่ายโดยไม่ต้องรอการพิสูจน์ความรับผิด เพียงผู้ประสบภัยได้รับความเสียหายต่อชีวิต ร่างกายหรืออนามัย เนื่องจากรถที่ใช้หรืออยู่ในทางหรือเนื่องจากสิ่งของที่บรรทุกหรือติดตั้งในรถเท่านั้น ฉะนั้น หลักการจ่ายค่าเสียหายเบื้องต้นจึงไม่ต้องนำหลักการประกันภัยค้ำจุนมาใช้ เพราะไม่ต้องอาศัยความรับผิดของผู้ขับขี่/ผู้เอาประกันภัย เป็นพื้นฐานในการชดเชย เว้นแต่ในบางกรณี เช่น กรณีที่ผู้ขับขี่รถประกันเป็นฝ่ายผิด และบริษัทผู้รับประกันภัยได้ชดเชยค่าเสียหายเบื้องต้นให้แก่ผู้โดยสาร หรือบุคคลภายนอก ค่าเสียหายเบื้องต้น ดังกล่าวก็ถือเป็นส่วนหนึ่งของค่าสินไหมทดแทนตามหลักการประกันภัยค้ำจุนได้เช่นกัน

ในกรณีผู้ประสบภัยจากรถที่ทำประกันภัย ก็ไม่เกิดปัญหาในการขอรับค่าเสียหายเบื้องต้น เพราะสามารถขอรับค่าเสียหายเบื้องต้นได้จากบริษัทที่รับประกันภัยรถ แต่อาจมีบางกรณีที่ผู้ประสบภัยไม่อาจทราบวารรถคันใดก่อให้เกิดความเสียหาย (ชนแล้วหนี) หรือประสบภัยจากรถที่ไม่ได้จัดทำประกันภัย และไม่สามารถขอรับค่าเสียหายเบื้องต้นได้จากผู้ใด ดังนี้ พ.ร.บ.นี้ จึงได้จัดตั้งกองทุนทดแทนผู้ประสบภัยขึ้นมา เพื่อมีหน้าที่จ่ายค่าเสียหายเบื้องต้นให้แก่ผู้ประสบภัยในกรณีที่ไม่สามารถขอรับค่าเสียหายเบื้องต้นจากผู้ใดได้ อย่างไรก็ตาม กองทุนทดแทนผู้ประสบภัย จะจ่ายได้เฉพาะค่าเสียหายเบื้องต้นเท่านั้น ไม่สามารถจ่ายค่าสินไหมทดแทนส่วนเกินได้

ทั้งนี้ ค่าเสียหายเบื้องต้น ถือเป็นส่วนหนึ่งของค่าสินไหมทดแทนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

การจ่ายค่าสินไหมทดแทนส่วนเกินจากค่าเสียหายเบื้องต้น

หลักเกณฑ์ในการจ่ายค่าสินไหมทดแทนส่วนเกินค่าเสียหายเบื้องต้น มีดังต่อไปนี้

1. จ่ายเมื่อมีผลพิสูจน์ความรับผิดในอุบัติเหตุแล้ว โดยบริษัทผู้รับประกันภัยรถฝ่ายผิดเป็นผู้จ่ายในนามของผู้เอาประกันภัย/ผู้ขับขี่

2. จ่ายภายใน 7 วัน นับแต่วันที่บริษัทได้รับหลักฐานและตกลงจำนวนเงินค่าสินไหมทดแทนกันได้ ตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่องหลักเกณฑ์ วิธีจ่าย และระยะเวลาการจ่ายค่าสินไหมทดแทน นอกเหนือจากค่าเสียหายเบื้องต้น (ลงวันที่ 28 กรกฎาคม 2541)

3. จ่ายให้แก่ผู้ประสบภัยหรือทายาทโดยธรรม หรือสถานพยาบาลผู้รับโอนสิทธิในค่ารักษาพยาบาลจากผู้ประสบภัย

4. ต้องร้องขอรับภายใน 2 ปี นับแต่วันเกิดเหตุ ตามมาตรา 882 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ทั้งนี้ตามเงื่อนไขกรมธรรม์คุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ ได้กำหนดไว้ว่า “บริษัทจะชดเชยค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายต่อชีวิต ร่างกายหรืออนามัยของผู้ประสบภัย ซึ่งผู้เอา

ประกันภัยจะต้องรับผิดชอบตามกฎหมายต่อผู้ประสบภัย” ซึ่งเงื่อนไขดังกล่าวสรุปได้ความว่า บริษัทจะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนส่วนเกินนี้ก็ต่อเมื่อผู้เอาประกันภัย (รวมถึงผู้ขับขี่หรือผู้โดยสาร) จะต้องเป็นฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบในอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นเท่านั้น ซึ่งเงื่อนไขนี้เป็นหลักของการประกันภัยค่าจูนและเงื่อนไขในกรณีผู้ประสบภัยเป็นผู้ขับขี่รถคันเอาประกันภัย ได้ยืนยันเพิ่มเติมว่า ความรับผิดชอบส่วนเกินนี้ใช้หลักประกันภัยค่าจูนคือ การที่ผู้ประสบภัยที่เป็นผู้ขับขี่รถประกัน และเป็นฝ่ายผิดไม่มีสิทธิได้รับชดใช้ค่าสินไหมทดแทนส่วนเกินนี้ การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนส่วนเกินนี้จึงเป็นการประกันภัยค่าจูน

กล่าวโดยสรุป

การจ่ายค่าเสียหายเบื้องต้นเป็นการจ่ายค่าเสียหายในลักษณะสวัสดิสงเคราะห์ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากรถให้ได้รับการบรรเทาความเดือดร้อนเบื้องต้นโดยทันที และเป็น การจ่ายค่าสินไหมทดแทนตามหลักสัญญาประกันภัยทั่วไป ไม่จำเป็นต้องอาศัยความรับผิดชอบของผู้เอาประกันภัย/ผู้ขับขี่ เป็นสาระสำคัญในการชดใช้ตามหลักการประกันภัยค่าจูน แต่ในบางกรณีการจ่ายค่าเสียหายเบื้องต้น ก็ถือเป็นส่วนหนึ่งของค่าสินไหมทดแทนตามหลักการประกันภัยค่าจูนได้เช่นกัน

ค่าสินไหมทดแทนส่วนเกินจากค่าเสียหายเบื้องต้น ถือเอาหลักความรับผิดชอบของผู้เอาประกันภัย/ผู้ขับขี่ เป็นพื้นฐานในการชดใช้ค่าสินไหมทดแทน จึงเป็นการประกันภัยค่าจูน

การเปรียบเทียบค่าเสียหายเบื้องต้นและส่วนเกินค่าเสียหายเบื้องต้น

ค่าเสียหายเบื้องต้น	ส่วนเกินค่าเสียหายเบื้องต้น
1. จ่ายโดยไม่ต้องรอพิสูจน์ความรับผิดชอบ	1. จ่ายเมื่อพิสูจน์ความรับผิดชอบแล้ว
2. จ่ายในลักษณะสวัสดิสงเคราะห์	2. จ่ายตามหลักประกันภัยค่าจูน
3. จ่ายให้เสร็จสิ้นภายใน 7 วันนับแต่วันที่รับคำร้องขอ ตามมาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ.2535	3. จ่ายให้เสร็จสิ้นภายใน 7 วันนับแต่วันที่บริษัทได้รับหลักฐานและตกลงจำนวนค่าสินไหมทดแทนกันได้แล้ว ตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ฯ
4. จ่ายได้เฉพาะค่ารักษาพยาบาลและค่าปลงศพ (ไม่รวมค่าอนามัยหรือค่าเสียหายอื่น)	4. จ่ายเป็นค่าสินไหมทดแทนตามมูลละเมิด (เช่น ค่าขาดประโยชน์ ฯลฯ)
5. จ่ายให้แก่ผู้ประสบภัยหรือสถานพยาบาลที่รักษาพยาบาลผู้ประสบภัย	5. จ่ายให้แก่ผู้ประสบภัย หรือสถานพยาบาลที่รับโอนสิทธิในค่ารักษาพยาบาลจากผู้ประสบภัย
6. ขอรับได้จากบริษัทประกันภัย กองทุนทดแทนผู้ประสบภัย หรือเจ้าของรถ แล้วแต่กรณี	6. ขอรับได้จากบริษัทประกันภัยฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบ หรือผู้ละเมิด
7. ต้องร้องขอภายใน 180 วันนับแต่วันที่มีความเสียหายเกิดขึ้น (มาตรา 27 พ.ร.บ.นี้)	7. ต้องขอรับภายใน 2 ปีนับแต่วันเกิดเหตุ (มาตรา 882 ปพพ.)

การสำรองจ่ายค่ารักษาพยาบาล ค่าทดแทน และค่าปลงศพ

ทั้งนี้ในกรณีที่รถตั้งแต่สองคันขึ้นไปก่อให้เกิดความเสียหายและรถทุกคันมีประกันภัยตามพ.ร.บ.นี้ ก็อาจนำหลักการสำรองจ่ายค่ารักษาพยาบาล ค่าทดแทน และค่าปลงศพ ตามเงื่อนไขกรมธรรม์คุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ ซึ่งมีหลักเกณฑ์ดังนี้

1. เมื่อมีรถที่ทำประกันคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ ตั้งแต่สองคันขึ้นไปไม่ว่าจะทำประกันภัยไว้กับบริษัทเดียวกัน หรือต่างบริษัทกันก็ตามประสบอุบัติเหตุชนกัน
2. ทำให้ผู้ประสบภัยที่โดยสารมาหรือกำลังขึ้นหรือกำลังลงจากรถนั้น หรือบุคคลภายนอกได้รับอันตรายต่อชีวิตและร่างกาย
3. ไม่มีฝ่ายใดไม่ว่าจะเป็นผู้ขับขี่ หรือผู้โดยสารยอมรับผิดในเหตุที่เกิดขึ้น
4. บริษัทซึ่งรับประกันภัยรถคันใดไว้ก็มีหน้าที่สำรองจ่ายค่ารักษาพยาบาล ค่าทดแทน และค่าปลงศพให้แก่ผู้ประสบภัยหรือทายาท ดังต่อไปนี้

4.1 ในกรณีที่ผู้ประสบภัยที่เป็นผู้โดยสารอยู่ในหรือกำลังขึ้นหรือกำลังลงจากรถนั้น บริษัทซึ่งรับประกันภัยรถคันใดไว้ก็มีหน้าที่สำรองจ่ายค่ารักษาพยาบาล ตามจำนวนที่จ่ายไปจริงไม่เกิน 50,000 บาท ต่อผู้ประสบภัยหนึ่งคน แต่หากผู้ประสบภัยนั้นเสียชีวิต สูญเสียอวัยวะหรือทุพพลภาพอย่างถาวร บริษัทผู้รับประกันภัยรถคันนั้นจะต้องสำรองจ่ายค่าปลงศพหรือค่าทดแทนเป็นจำนวนเงิน 80,000 บาท ต่อผู้ประสบภัยหนึ่งคน

4.2 ในกรณีที่ผู้ประสบภัยเป็นบุคคลภายนอก รถ บริษัทที่เป็นผู้รับประกันภัยรถที่ประสบอุบัติเหตุชนกันทุกคัน จะร่วมกันสำรองจ่ายค่ารักษาพยาบาล ค่าปลงศพ หรือค่าทดแทนให้แก่ผู้ประสบภัย หรือทายาทของผู้ประสบภัย โดยเฉลี่ยฝ่ายละเท่า ๆ กัน

5. เมื่อบริษัทได้สำรองจ่ายค่ารักษาพยาบาล ค่าปลงศพ ค่าทดแทนตามเงื่อนไขไปแล้ว หากความเสียหายนั้นมิได้เกิดจากความประมาทของฝ่ายรถที่บริษัทรับประกันภัยไว้ แต่เกิดจากความประมาทของฝ่ายรถคู่กรณีแล้ว บริษัทซึ่งเป็นผู้สำรองจ่ายค่ารักษาพยาบาล ค่าปลงศพ ค่าทดแทนก็จะไปไล่เบี้ยหรือเรียกเงินจำนวนที่ตนได้จ่ายไปคืนจากบริษัทผู้รับประกันภัยรถฝ่ายที่จะต้องรับผิดชอบตามกฎหมาย

ขณะเดียวกันเมื่อบริษัทซึ่งเป็นผู้รับประกันภัยรถคู่กรณี ได้สำรองจ่ายค่ารักษาพยาบาลค่าปลงศพ ค่าทดแทนให้แก่ผู้ประสบภัยที่อยู่ในหรือกำลังขึ้นหรือกำลังลงจากรถที่บริษัทตนรับประกันภัยไว้ หรือผู้ประสบภัยที่เป็นบุคคลที่อยู่นอกรถแล้ว หากปรากฏข้อเท็จจริงว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นเป็นความรับผิดชอบของฝ่ายรถที่ได้ทำประกันภัยไว้ตามกฎหมายนี้ บริษัทผู้รับประกันภัยที่เป็นผู้ออกกรมธรรม์นี้ตกลงจะชดใช้ค่ารักษาพยาบาล ค่าปลงศพ หรือค่าทดแทนที่บริษัทผู้รับประกันภัยรถคู่กรณีได้สำรองจ่ายไปคืนภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับการร้องขอ

ผู้ประสบภัยที่เป็นผู้ขับขี่

ในกรณีที่ผู้ประสบภัยเป็นผู้ขับขี่รถคันเอาประกันภัย และเป็นฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบตามกฎหมาย หรือไม่มีผู้ใดต้องรับผิดชอบตามกฎหมายต่อผู้ขับขี่ที่ประสบภัย เช่น ชนรถล้มเอง หรือชนต้นไม้ จะได้รับความคุ้มครองตามจำนวนเงินค่าเสียหายเบื้องต้นเท่านั้น กล่าวคือ ค่ารักษา

พยาบาลฯ จำนวนเท่าที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 15,000 บาทต่อคน และค่าปลงศพฯ จำนวน 15,000 บาทต่อคน สำหรับกรณีบาดเจ็บและเสียชีวิต จำนวนไม่เกิน 30,000 บาทต่อคน เนื่องจากเป็นผู้ก่อหรือมีส่วนก่อให้เกิดความเสียหายแก่ตนเอง

การซื้อความคุ้มครองเพิ่มเติม

ความเสียหายที่จะได้รับความคุ้มครองตาม พ.ร.บ.นี้ เป็นค่าเสียหายเฉพาะที่เกิดขึ้นกับชีวิต ร่างกาย เท่านั้น ไม่รวมถึงค่าเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับทรัพย์สินด้วย (ค่าเสียหายที่เกิดขึ้นกับรถ เช่น ค่าซ่อมรถที่ถูกรถชนจะไม่ได้รับความคุ้มครอง)

หากผู้เอาประกันภัยต้องการความคุ้มครองที่สูงกว่ากรมธรรม์คุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ เช่น ต้องการให้คุ้มครองความรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอก หรือคุ้มครองความเสียหายต่อรถยนต์ ก็สามารถซื้อได้จากการประกันภัยภาคสมัครใจ

ทั้งนี้ เพื่อประกอบความเข้าใจ ขอยกตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 กรณีบุคคลภายนอก เช่น เดินถนน ขับจักรยานสองล้อ

นางโซคร้ายเดินถนน ถูกรถยนต์ชนได้รับบาดเจ็บ

1.1 ถ้าข้อเท็จจริงปรากฏว่ารถยนต์ที่ชนนางโซคร้าย ทำประกันภัยไว้กับบริษัท ดังนั้นนางโซคร้าย สามารถเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนได้ตามความเสียหายที่แท้จริง ไม่เกินจำนวนเงินเอาประกันภัยจากบริษัทประกันภัย แต่หากจำนวนเงินเอาประกันภัยไม่เพียงพอในการชดเชยค่าเสียหาย นางโซคร้ายก็ยังสามารถใช้สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายเพิ่มเติมจากคนขับที่รถผู้กระทำละเมิดแก่ตนได้อีก

แต่หากข้อเท็จจริงปรากฏว่านางโซคร้ายวิ่งหนีคนร้ายออกมาจากซอย และวิ่งตัดหน้ารถยนต์อย่างกะทันหัน ซึ่งเกิดจากเหตุสุดวิสัยของคนขับรถยนต์ เช่นนี้ บริษัทประกันภัยจะรับผิดชอบจ่ายเฉพาะค่าเสียหายเบื้องต้นให้แก่นางโซคร้ายเท่านั้น เพราะมิได้เกิดจากความประมาทของผู้ขับขี่คันเอาประกันภัยกับบริษัท

1.2 ถ้าข้อเท็จจริงปรากฏว่ารถยนต์ที่ชนนางโซคร้าย ไม่ได้ทำประกันภัย และผู้ขับขี่ที่ชนไม่ยอมจ่ายค่าเสียหาย นางโซคร้ายสามารถขอรับค่าเสียหายเบื้องต้นจากเจ้าของรถที่ชนได้ เนื่องจากเจ้าของรถไม่ได้จัดให้มีประกันภัยตามกฎหมาย แต่หากเจ้าของรถไม่ยอมชดเชย นางโซคร้ายก็สามารถไปใช้สิทธิขอรับค่าเสียหายเบื้องต้นได้จากกองทุนทดแทนผู้ประสบภัย เมื่อกองทุนฯได้สำรองจ่ายค่าเสียหายเบื้องต้นให้แก่ผู้ประสบภัยไปแล้ว จะไปใช้สิทธิไล่เบี้ยเรียกคืนจากเจ้าของรถพร้อมเงินเพิ่มอีก 20% หรืออาจจะยึดรถและขายทอดตลาดเพื่อนำเงินมาจ่ายให้แก่ผู้ประสบภัยหรือจ่ายคืนกองทุนฯแล้วแต่กรณี

ทั้งนี้ หากนางโซคร้าย ยังมีค่าเสียหายส่วนเกินจากเบื้องต้นที่ได้รับ จำเป็นต้องไปใช้สิทธิเรียกร้องจากผู้กระทำละเมิดต่อไป เพราะเจ้าของรถหรือกองทุนฯ จะมีหน้าที่สำรองจ่ายได้เฉพาะค่าเสียหายเบื้องต้นตามที่พ.ร.บ.นี้กำหนดเท่านั้น

1.3 รถยนต์ที่ชนนางโชคร้าย หลบหนีไป หรือไม่สามารถทราบว่ารอดคันใดก่อให้เกิดความเสียหาย หรือในกรณีใด ๆ ก็ตาม ถ้านางโชคร้ายไม่อาจขอรับค่าเสียหายเบื้องต้นได้จากผู้ใดแล้ว สามารถขอรับค่าเสียหายเบื้องต้นได้จากกองทุนทดแทนผู้ประสบภัย ซึ่งกองทุนนี้จะจ่ายได้เฉพาะค่าเสียหายเบื้องต้นเท่านั้น สำหรับค่าเสียหายส่วนเกินจำเป็นต้องติดตามบุคคลที่ก่อให้เกิดความเสียหายให้ได้ เพื่อใช้สิทธิเรียกร้องต่อไป

ตัวอย่างที่ 2 กรณีรอดคันเดียวไม่มีคู่กรณี

นายชาย ขับรถยนต์ มีนายชาติ เป็นผู้โดยสาร ไปเกิดอุบัติเหตุตกไหล่ถนน

2.1 ถ้าข้อเท็จจริงปรากฏว่ารอดคันที่นายชายขับมีประกันภัย และอุบัติเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นเพราะนายชายขับรถด้วยความประมาท ดังนี้แล้ว

- นายชาติ ซึ่งเป็นผู้โดยสาร สามารถเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนได้ตามความเสียหายที่แท้จริง ไม่เกินจำนวนเงินเอาประกันภัยจากบริษัท แต่หากจำนวนเงินเอากันภัยไม่เพียงพอในการชดใช้ค่าเสียหาย นายชาติก็ยังสามารถใช้สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายเพิ่มเติมได้จากนายชายผู้ก่อให้เกิดความเสียหายได้อีก

- นายชาย ซึ่งเป็นผู้ขับขี่และเป็นฝ่ายประมาทเอง ก็จะขอรับได้เพียงค่าเสียหายเบื้องต้นจากบริษัทประกันภัยเท่านั้น ทั้งนี้เป็นไปตามเงื่อนไขกรมธรรม์

2.2 ถ้าข้อเท็จจริงปรากฏว่ารอดคันที่นายชายขับมีประกันภัย แต่อุบัติเหตุดังกล่าวเกิดจากรอดคันอื่น ซึ่งวิ่งตามหลังกมาและชนท้ายรถยนต์ของนายชายตกถนนและหลบหนีไป ทั้งนี้ไม่ได้เกิดจากความประมาทของนายชาย หรือเกิดจากเหตุสุดวิสัย ดังนี้แล้ว

- นายชาย และนายชาติ จะขอรับค่าเสียหายเบื้องต้นจากบริษัทที่รับประกันภัยรถของตนไปก่อน สำหรับค่าสินไหมทดแทนส่วนเกินไม่สามารถเรียกร้องจากบริษัทประกันภัยรถของตนได้ จะต้องเรียกร้องจากประกันภัยที่เป็นฝ่ายผิด ดังนั้น จำเป็นต้องติดตามบุคคลที่ก่อให้เกิดความเสียหายให้ได้ เพื่อใช้สิทธิเรียกร้องต่อไป

2.3 ถ้าข้อเท็จจริงปรากฏว่ารอดคันที่นายชายขับไม่มีประกันภัย ไม่ว่าจะอุบัติเหตุครั้งนี้จะเกิดจากความประมาทของนายชายผู้ขับขี่หรือไม่

- นายชาย และนายชาติ อาจขอรับค่าเสียหายเบื้องต้นได้จากเจ้าของรถ เนื่องจากเจ้าของรถไม่จัดทำประกันภัย เมื่อรอดคันดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายขึ้น เจ้าของรถจึงมีหน้าที่ต้องชดใช้เอง แต่หากปรากฏว่านายชายเป็นเจ้าของรถเองก็ต้องชดใช้ให้แก่ตนเองและนายชาติด้วย ทั้งนี้ ถ้านายชายและนายชาติ ไม่สามารถขอรับค่าเสียหายเบื้องต้นจากเจ้าของรถได้ อาจไปยื่นขอรับค่าเสียหายเบื้องต้นจากกองทุนฯ เมื่อกองทุนฯจ่ายไปแล้วจะได้ใช้สิทธิเรียกคืนเจ้าของรถพร้อมเงินเพิ่มอีก 20 % หรืออาจจะยึดรถและขายทอดตลาดเพื่อนำเงินมาจ่ายให้แก่ผู้ประสบภัยหรือจ่ายคืนกองทุนแล้วแต่กรณี

สำหรับค่าสินไหมทดแทนส่วนเกิน จะต้องติดตามคู่กรณีที่ก่อให้เกิดความเสียหายเพื่อใช้สิทธิเรียกร้องตามมูลละเมิดต่อไป

ตัวอย่างที่ 3 กรณีรถตั้งแต่สองคันเกิดเหตุ

นายA ขับรถยนต์ โดยมีนายB เป็นผู้โดยสาร ได้เกิดอุบัติเหตุเฉี่ยวชนกับรถยนต์ขับขี้นโดยนายหนึ่ง และนายสองเป็นผู้โดยสาร ปรากฏว่ารถทั้งสองคันชนกันทำให้เสาไฟฟ้าล้มไปทับนายทรามวีย์ซึ่งยืนอยู่ริมถนน อุบัติเหตุครั้งนี้ มีผู้ประสบภัยจากรถรวม 5 คน ได้แก่ นายA นายB นายหนึ่ง และนายสอง และนายทรามวีย์

3.1 ถ้าข้อเท็จจริงปรากฏว่า รถที่นายA ขับมีประกันภัย และรถที่นายหนึ่งขับก็มีประกันภัย (มีประกันภัยทั้งสองคัน) แต่ยังไม่มีย้ายใดฝ่ายหนึ่งยอมรับผิด ดังนี้แล้ว

- นายB และนายสอง ซึ่งเป็นผู้โดยสาร สามารถขอให้บริษัทประกันภัยรถที่ตนโดยสารอยู่สำรองจ่ายเงินค่ารักษาพยาบาล เงินทดแทน หรือค่าปลงศพได้ ทั้งนี้การสำรองจ่ายจะจ่ายได้เฉพาะค่ารักษาพยาบาลตามใบเสร็จ หรือในกรณีทุพพลภาพหรือเสียชีวิตเท่านั้น สำหรับค่าเสียหายอื่น เช่นค่าขาดประโยชน์ ฯลฯ นายB และนายสอง จะเรียกร้องได้ต่อเมื่อพิสูจน์แล้วว่าฝ่ายใดเป็นฝ่ายประมาท ซึ่งบริษัทที่รับประกันภัยรถฝ่ายประมาทจะต้องรับผิดชอบใช้ แต่ทั้งนี้จะไม่เกินจำนวนเงินที่เอาประกันภัยไว้

- นายทรามวีย์ ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกรถ สามารถขอให้บริษัทประกันภัยรถทั้งสองร่วมกันสำรองจ่ายเงินค่ารักษาพยาบาล เงินทดแทน หรือค่าปลงศพได้ฝ่ายละครั้ง สำหรับค่าเสียหายอื่น เช่นค่าขาดประโยชน์ ฯลฯ นายทรามวีย์ จะเรียกร้องได้ต่อเมื่อพิสูจน์แล้วว่าฝ่ายใดเป็นฝ่ายประมาท ซึ่งบริษัทที่รับประกันภัยรถฝ่ายประมาทจะต้องรับผิดชอบใช้ แต่ทั้งนี้จะไม่เกินจำนวนเงินที่เอาประกันภัยไว้

- นายA และนายหนึ่ง ซึ่งเป็นผู้ขับขี้น จะมีสิทธิขอรับได้เฉพาะค่าเสียหายเบื้องต้นจากบริษัทประกันภัยรถคันที่ตนขับขี้นไว้ไปก่อน ไม่สามารถขอให้บริษัทให้หลักสำรองจ่ายได้ ต้องรอผลการพิสูจน์ความรับผิดชอบแล้ว ซึ่งถ้าตนเป็นฝ่ายผิดก็ไม่มีสิทธิเรียกร้องได้ แต่ถ้าตนไม่ผิดก็เรียกร้องได้จากบริษัทประกันภัยรถฝ่ายผิด

3.2 ถ้าข้อเท็จจริงปรากฏว่า รถที่นายA ขับมีประกันภัย และรถที่นายหนึ่งขับก็มีประกันภัย (มีประกันภัยทั้งสองคัน) ซึ่งผลคดีเป็นที่ยุติว่าฝ่ายใดเป็นฝ่ายประมาท เช่น นายA เป็นฝ่ายประมาท ดังนี้

- นายB นายหนึ่ง นายสอง และนายทรามวีย์ สามารถเรียกร้องค่าเสียหายได้จากบริษัทประกันภัยที่รับประกันรถคันที่ประมาท (รถนายA) แต่ไม่เกินวงเงินที่เอาประกันภัย หากจำนวนเงินเอาประกันภัยไว้ไม่เพียงพอ ก็สามารถเรียกร้องจากนายA ผู้กระทำละเมิดได้อีก

- นายA ซึ่งเป็นผู้ขับขี้นและเป็นฝ่ายประมาทเอง ก็จะขอรับได้เพียงค่าเสียหายเบื้องต้นจากบริษัทประกันภัยที่รับประกันภัยรถของตนไว้เท่านั้น เนื่องจากเป็นผู้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ตนเอง

3.3 ถ้าข้อเท็จจริงปรากฏว่า รถที่นายA ขับมีประกันภัย และรถที่นายหนึ่งขับก็มีประกันภัย (มีประกันภัยทั้งสองคัน) ซึ่งผลคดีเป็นที่ยุติว่าต่างฝ่ายต่างประมาท (ประมาทร่วม)

- นายB นายสอง และนายทราวมวัย สามารถเรียกร้องค่าเสียหายตามความเสียหายที่แท้จริงได้จากบริษัทประกันภัยที่รับประกันรถคันทั้งสองคัน แต่ไม่เกินจำนวนเงินเอาประกันภัยไว้ หากจำนวนเงินเอาประกันภัยไว้ไม่เพียงพอ ก็สามารถเรียกร้องได้จากนายA และนายหนึ่ง ผู้กระทำละเมิดได้อีก

- นายA และนายหนึ่ง ต่างฝ่ายต่างประมาท จะขอรับได้เพียงค่าเสียหายเบื้องต้นจากบริษัทประกันภัยที่ตนขับขี่เท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากความเสียหายที่เกิดขึ้นตนมีส่วนก่อเว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมีส่วนในความประมาทน้อยกว่า ก็สามารถเรียกร้องได้จากฝ่ายที่ประมาทมากกว่าตามส่วนแห่งความประมาทนั้น

3.4 ถ้าข้อเท็จจริงปรากฏว่ารถที่นายA ขับมีประกันภัย แต่รถที่นายหนึ่งขับไม่มีประกันภัย แต่ยังไม่รู้ว่าฝ่ายใดเป็นฝ่ายประมาท

- นายA และนายB สามารถขอรับค่าเสียหายเบื้องต้นได้จากบริษัทประกันภัยรถคันของตน ส่วนเกินจะเรียกได้เมื่อมีการพิสูจน์ความรับผิดชอบแล้ว จึงไปเรียกจากฝ่ายผิด

- นายทราวมวัย สามารถขอรับค่าเสียหายเบื้องต้นได้จากบริษัทประกันภัยและเจ้าของรถคันที่นายหนึ่งขับคนละครึ่งไปก่อน ส่วนเกินจะเรียกได้เมื่อมีการพิสูจน์ความรับผิดชอบแล้ว จึงไปเรียกจากฝ่ายผิด

- นายหนึ่งและนายสอง ซึ่งขับขี่และโดยสารอยู่ในรถที่ไม่ได้จัดทำประกันภัย เจ้าของรถที่นายหนึ่งขับมีหน้าที่ต้องจ่ายค่าเสียหายเบื้องต้นให้แก่นายหนึ่งและนายสอง แต่หากปรากฏว่านายหนึ่งเป็นเจ้าของรถเองก็ต้องชดใช้ให้แก่ตนเองและนายสองด้วย อีกทั้งต้องร่วมจ่ายค่าเสียหายเบื้องต้นให้แก่นายทราวมวัยด้วย

กรณีปัญหาข้างต้น เนื่องจากเจ้าของรถฝ่าฝืนไม่จัดทำประกันภัย เมื่อรถคันดังกล่าวก่อให้เกิดเสียหายขึ้น เจ้าของรถจึงมีหน้าที่ต้องชดใช้เอง ถ้านายหนึ่ง นายสองและนายทราวมวัย ไม่สามารถขอรับค่าเสียหายเบื้องต้นจากเจ้าของรถได้ อาจไปยื่นขอรับค่าเสียหายเบื้องต้นจากกองทุนฯได้ เมื่อกองทุนฯจ่ายไปแล้วจะได้ใช้สิทธิเรียกคืนจากเจ้าของรถพร้อมเงินเพิ่มอีก 20 % หรืออาจจะยึดรถและขายทอดตลาดเพื่อนำเงินมาจ่ายให้แก่ผู้ประสบภัยหรือจ่ายคืนกองทุนแล้วแต่กรณี

3.5 ถ้าข้อเท็จจริงปรากฏว่ารถที่นายA ขับมีประกันภัย แต่รถที่นายหนึ่งขับไม่มีประกันภัย และผลคดีปรากฏว่านายA เป็นฝ่ายประมาท (รถที่มีประกันภัยเป็นฝ่ายประมาท)

- นายB นายหนึ่ง นายสอง และนายทราวมวัย สามารถเรียกร้องค่าเสียหายได้จากบริษัทประกันภัยที่รับประกันรถคันที่ประมาท (รถนายA) แต่ไม่เกินจำนวนเงินที่เอาประกันภัยไว้ หากจำนวนเงินเอาประกันภัยไว้ไม่เพียงพอ ก็สามารถเรียกร้องจากนายA ผู้กระทำละเมิดได้อีก

- นายA ซึ่งเป็นผู้ขับขี่และเป็นฝ่ายประมาทเอง ก็จะขอรับได้เพียงค่าเสียหายเบื้องต้นจากบริษัทประกันภัยของตนเท่านั้น

3.6 ถ้าข้อเท็จจริงปรากฏว่ารถที่นายA ขับมีประกันภัย แต่รถที่นายหนึ่งขับไม่มีประกันภัย และผลคดีปรากฏว่านายหนึ่งเป็นฝ่ายประมาท (รถที่ไม่ได้ทำประกันภัยเป็นฝ่ายประมาท)

ดังนี้ นายหนึ่ง ซึ่งเป็นผู้กระทำละเมิด มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายทั้งหมดให้แก่ทุกคน ถ้าไม่ชดใช้ แต่ละคนสามารถใช้สิทธิได้ดังนี้

- นายA และนายB ใช้สิทธิขอรับค่าเสียหายเบื้องต้นได้จากบริษัทประกันภัยฝ่ายของตนได้ก่อน
- นายหนึ่ง และนายสอง ขอรับค่าเสียหายเบื้องต้นได้จากเจ้าของรถคันฝ่ายตน ถ้าไม่ได้ ขอรับจากกองทุนทดแทนผู้ประสบภัยจากรถไปก่อน และกองทุนฯ จะได้ไล่เบี้ยเรียกคืนต่อไป
- นายทราวมัย สามารถขอรับค่าเสียหายเบื้องต้นได้จากกองทุนทดแทนผู้ประสบภัย

สำหรับค่าเสียหายส่วนเกินของผู้ประสบภัยทุกคนจำเป็นต้องเรียกร้องเอาจากนายหนึ่งผู้กระทำละเมิดเอง เพราะรถคันที่นายหนึ่งขับไม่ได้ทำประกันภัยตามกรมธรรม์คุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถไว้

3.7 ถ้าข้อเท็จจริงปรากฏว่ารถที่นายA ขับไม่มีประกันภัย และรถที่นายหนึ่งขับก็ไม่มีประกันภัย อย่างนี้แล้ว หากฝ่ายใดประมาทก็มีหน้าที่ต้องชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ประสบภัยทุกคน แต่ถ้าไม่ชดใช้ ผู้ประสบภัยทุกคนสามารถขอรับค่าเสียหายเบื้องต้นได้จากเจ้าของรถคันที่ก่อให้เกิดความเสียหาย ถ้าเจ้าของรถไม่จ่ายก็ให้ไปใช้สิทธิจากกองทุนทดแทนผู้ประสบภัย ซึ่งกองทุนฯ จะสำรองจ่ายแทนไปก่อนและจะไปไล่เบี้ยต่อไป สำหรับค่าเสียหายส่วนเกินของผู้ประสบภัยแต่ละคนต้องไปใช้สิทธิเรียกร้องจากผู้กระทำละเมิด

ข้อสังเกตส่งท้าย

จะเห็นได้ว่าถ้ารถทุกคันทำประกันภัย จะทำให้ผู้ประสบภัยซึ่งไม่มีส่วนร่วมในความประมาท ได้แก่ ผู้โดยสาร หรือบุคคลภายนอก รถ ได้รับการชดใช้ค่าเสียหายตามหลักสำรองจ่ายค่ารักษาพยาบาล ค่าทดแทน และค่าปลงศพ ไม่เกินจำนวนเงินตามความคุ้มครองไปก่อน โดยไม่จำเป็นต้องรอพิสูจน์ความรับผิดชอบ อันจะทำให้การชดใช้ค่าเสียหายรวดเร็วและทันทวงที ซึ่งถือว่าเป็นประโยชน์อย่างมาก

แต่ถ้ารถไม่ได้จัดทำประกันภัย และไปก่อให้เกิดความเสียหาย โดยหลักแล้วผู้ประสบภัยจะต้องใช้สิทธิเรียกร้องจากบุคคลที่เป็นฝ่ายผิด ซึ่งถ้าบุคคลที่เป็นฝ่ายผิดสามารถชดใช้ค่าเสียหายได้ก็คงจะไม่เกิดปัญหาอย่างไร แต่ถ้าบุคคลที่เป็นฝ่ายผิดไม่สามารถชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ประสบภัยได้ สิทธิที่ผู้ประสบภัยจะได้รับตามพ.ร.บ.นี้ คือ สามารถขอรับค่าเสียหายเบื้องต้นจากกองทุนฯ เท่านั้น นั่นหมายความว่าถ้ามีความเสียหายที่มากกว่าค่าเสียหายเบื้องต้นผู้ประสบภัยยังคงต้องรับเคราะห์เอง

หลักการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามพ.ร.บ.นี้ ก็คงจะไม่ใช่ว่าเรื่องยุ่งยากซับซ้อนอะไรนัก กล่าวคือ ในกรณีที่ยังไม่รู้ว่าเป็นฝ่ายผิดก็ให้ขอรับค่าเสียหายเบื้องต้นจากรถที่ตนอยู่ไปก่อน สำหรับในกรณีที่ข้อเท็จจริงชัดเจนว่าเป็นฝ่ายผิดก็ขอรับค่าสินไหมทดแทนได้จากรถคันที่เป็นฝ่ายผิดได้เลย แต่ที่มีปัญหามากในทางปฏิบัติส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องปัญหา

ข้อเท็จจริงว่าฝ่ายใดผิดฝ่ายถูก และในบางกรณีโต้แย้งข้อเท็จจริงกันถึงชั้นศาล ซึ่งต้องใช้ระยะเวลา ยาวนาน ทั้งนี้ กรมธรรม์คุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ ให้ความคุ้มครองความรับผิดของผู้เอาประกันภัย/ผู้ขับขี่ในกรณีละเมิดซึ่งเป็นความรับผิดทางแพ่งก็จริง แต่ถ้าข้อเท็จจริงยังไม่ยุติ ก็ต้องอาศัยผลในคดีอาญาประกอบการพิจารณาด้วย

อย่างไรก็ตาม หากยังมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการหลักการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ.2535 หรือไม่ได้รับความเป็นธรรมจากบริษัท ประกันภัย สามารถติดต่อขอรับคำแนะนำได้จากกรมการประกันภัย